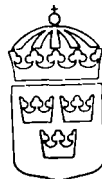


Regeringens proposition

1987/88:131

om ändrade regler för bostadsbidrag till ungdomar



Prop.
1987/88:131

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 3 mars 1988.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Birgitta Dahl

Propositionens huvudsakliga innehåll

I anslutning till förslaget om ett reformerat studiemedelssystem, som regeringen förelagt riksdagen i särskild proposition, föreslås vissa ändringar i reglerna för bostadsbidrag till ungdomar.

Beloppet för den lägsta bostadskostnad som berättigar till bostadsbidrag för ungdomar höjs till 1 200 kr./mån. för sådana hushåll där någon erhåller studiemedel. En ändring görs också i fråga om beräkningen av bostadsbidrag till studerade som till följd av vårdnads- eller umgängesrätt tidvis har barn boende hos sig.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1989.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 mars 1988

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, statsråden Feldt, Sigurdson, Hjelm-Wallén, Peterson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Johansson, Hulterström, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén

Föredragande: statsrådet Dahl

Proposition om ändrade regler för bostadsbidrag till ungdomar

1 Inledning

Regeringen föreslog våren 1987 (prop. 1986/87:93) att bostadsbidrag skulle återinföras för ungdomar under 29 år. Förslaget ingick som en väsentlig del i de satsningar som nu görs för att underlätta ungdomars bostadsförsörjning. Riksdagen beslöt i enlighet med regeringens förslag (BoU 1986/87:20, rskr 248). De nya reglerna trädde i kraft den 1 januari 1988.

Bidragen är avsedda att ge det ekonomiska stöd som är nödvändigt för att också ungdomar som har mycket låga inkomster skall kunna efterfråga en bra bostad. Bidragen är därför direkt relaterade till mottagarens inkomst och bostadskostnad.

2 Gällande regler

Bostadsbidrag till ungdomar lämnas till dem som har fyllt 18 år men inte är äldre än 28 år. Under bidragsåret 1988 lämnas bidrag med 80% av bostadskostnaden mellan en nedre gräns om 600 kr./mån. och en övre gräns som för ensamboende är 1 700 kr./mån. och för makar eller samboende är 2 200 kr./mån. Bidraget är inkomstprövat och reduceras med en tredjedel av den del av den bidragsgrundande inkomsten som överstiger 26 000 kr./år för ensamboende och 36 000 kr./år för makar eller samboende.

I årets budgetproposition (prop. 1987/88:100 bil. 13) föreslås att inkomstgränsen för oreducerat bostadsbidrag höjs för ensamboende med 1 000 kr. till 27 000 kr. och för makar/samboende med 2 000 kr. till 38 000 kr. Dessutom föreslås att den nedre bostadskostnadsgränsen höjs med 100 kr. till 700 kr./mån. samt att den övre bostadskostnadsgränsen höjs med 200 kr., för ensamboende till 1 900 kr./mån. och för makar/samboende till 2 400 kr./mån.

Chefen för utbildningsdepartementet har tidigare denna dag föreslagit att studiemedelssystemet skall reformeras. Förslagen innebär bl. a. att samhällets stöd till de studerande höjs kraftigt. Totalbeloppet för studiemedlen höjs från 145 till 170 % av basbeloppet. Inom denna ram föreslås en väsentlig ökning av bidragsdelen, från för närvarande knappt 9 till 50 % av basbeloppet. Studiemedlen avses täcka alla normala levnadsomkostnader, inkl. kostnader för bostad. För många studerande har studiemedlen varit otillräckliga. De nu föreslagna höjningarna av såväl studiemedlens totalbelopp som bidragens andel av studiemedlen innebär att de studerandes ekonomiska situation förbättras väsentligt.

Det nya studiemedelssystemet föreslås träda i kraft den 1 januari 1989.

Förslagen om höjda studiemedelsbelopp föranleder enligt min mening en modifiering av reglerna för bostadsbidrag till ungdomar under 29 år från samma tidpunkt.

4 Förslag om ändrade regler för bostadsbidrag till ungdomar

Mitt förslag: För hushåll där någon har studiemedel höjs den nedre bostadskostnadsgränsen för ungdomsbostadsbidrag till 1 200 kr./mån. fr. o. m. den 1 januari 1989. Från samma tidpunkt ändras också beräkningen av bostadsbidrag till studerande med barn som endast tidvis bor hos dem.

Skälen för mitt förslag: Det höjda studiemedelsbelopp som nu föreslås, innebär att alla studerande får möjligheter att med studiemedel täcka sina normala levnadsomkostnader, inkl. kostnader för bostad. Det skulle mot den bakgrunden kunna hävdas, att behovet av ungdomsbostadsbidrag faller bort för dem som får studiemedel.

De studerandes bostadsförhållanden varierar kraftigt. Många bor fortfarande i föräldrahemmet under åtminstone en del av studietiden. Andra hyr bostäder i andra hand eller delar bostad med upplåtaren. På de stora studieorterna bor ett betydande antal studerande i de studentbostäder som, speciellt under 1950- och 1960-talen, uppfördes av de studerandes egna organisationer med särskilt stöd av staten. Ytterligare andra – och en med tiden allt mer växande grupp – har egna bostäder på studieorten.

Det är i huvudsak den sistnämnda gruppen av studerande som har bostäder av sådan standard och storlek att de är lämpade för ett mer långsiktigt boende. De övriga bostäderna kan i stor utsträckning karakteriseras som genomgångsbostäder. Kostnaderna för dem är också ofta väsentligt lägre än kostnaderna för fullvärdiga bostäder.

Både ungdomsbostadsbidragen och bostadsbidragen till barnfamiljer har genom den omläggning som har inletts i och med år 1988 riktats in på att ge hushållen möjligheter att efterfråga goda och tillräckligt rymliga bostäder och mindre på att fungera som ett allmänt konsumtionsstöd (jfr prop. 1986/87:48, BoU 20, rskr 248). De studerande får nu genom de reformerade studiemedlen ett ökat stöd till sin allmänna konsumtion, lika för alla studerande. Även om det ger dem möjligheter att utan ytterligare stöd exempelvis bära sin andel av bostadskostnaden i föräldrahemmet eller betala kostnaderna för ett studentrum, så kan en studerande inte heller i fortsättningen förväntas klara hela kostnaden för en fullvärdig bostad. Att de studerande i praktiken får samma möjligheter som andra hushåll att efterfråga fullvärdiga bostäder, är enligt min mening en angelägen bostadspolitisk jämlikhetsfråga.

Ungdomsbostadsbidrag bör därför även i fortsättningen kunna lämnas till studerande. Med hänsyn till att studiemedlen delvis täcker sådana kostnader för vilka bostadsbidragen är beräknade, anser jag emellertid att den lägsta bidragsgrundande bostadskostnaden för de bostadsbidragstagare som uppstår studiemedel bör höjas över den nivå som gäller för sådana studentrum etc. som jag nyss nämnde. Jag förordar därför att den nedre bostadskostnadsgränsen för bostadsbidrag till ungdomar höjs till 1 200 kr./mån. för hushåll där någon erhåller studiemedel. De nya reglerna bör tillämpas för bidrag som lämnas fr. o. m. den 1 januari 1989, dvs. från den tidpunkt då det reformerade studiemedelssystemet avses träda i kraft.

Till vissa hushåll utan barn lämnas bostadsbidrag enligt de regler som gäller för barnfamiljer. Det gäller sådana föräldrar som inte bor tillsammans med sina barn, men som årligen har barnet hos sig så lång tid att de behöver utrymme för barnet. Om föräldern inte har fyllt 29 år beräknas bidraget därvid från den lägre bostadskostnadsgräns som gäller för bostadsbidrag till ungdomar. I konsekvens med vad jag har föreslagit i det föregående bör denna särregel inte längre tillämpas i fråga om dem som har studiemedel. Jag förordar således att bostadsbidraget för sådana föräldrar i fortsättningen beräknas på samma sätt som för föräldrar som är över 28 år. Det innebär att bostadsbidraget från den 1 januari 1989 beräknas på den del av bostadskostnaden som överstiger 1 000 kr./mån.

Mina förslag gäller endast studerande som uppstår studiemedel. I fråga om övriga ungdomar bör nuvarande regler i princip gälla oförändrade, med de modifieringar som regeringen har föreslagit i 1988 års budgetproposition.

Med hänsyn till vad jag nu har förordat beräknar jag att kostnaderna för bostadsbidrag till ungdomar under bidragsåret 1989 minskar med ca 95 milj. kr. jämfört med de förslag som redovisats i 1988 års budgetproposition. Hälften av detta belopp belöper på staten. Mina förslag innebär således att kommunernas kostnader för ungdomsbostadsbidrag minskar väsentligt, utan att för den skull det totala stödet till de studerandes bostadskonsumtion minskar.

Statsbudgeteffekterna inträffar först under budgetåret 1989/90, eftersom statens bidrag till kommunerna betalas ut kalenderårsvis i efterskott.

Jag har i denna fråga samrått med chefen för utbildningsdepartementet och statsrådet Lönnqvist.

5 Behov av lagreglering

Prop. 1987/88:131

Bostadsbidragen till ungdomar och barnfamiljer utgör en mycket betydelsefull del i vårt välfärdssystem. Till skillnad mot flera andra sociala stödformer är emellertid bostadsbidragen inte garanterade i lag. Inom bostadsdepartementet förbereds nu ett lagförslag. Bostadsministern avser att inom kort – sedan beredningen avslutats – återkomma till regeringen med förslag i frågan.

6 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att godkänna vad jag har förordat i fråga om bostadsbidrag till ungdomar.

7 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

